

neatio invenitur: prominentes tamen, sicut in cæteris aulae angulis, ita in hoc quoque extra reliquum aedificium muri, eam exstitisse demonstrant.

Turrim denique antiquam, quæ portæ incumbibat a sagittarum artificibus nomen gerenti, ad laxandum viæ spatium Anno 1732. 14. Julii solo æquare placuit.

C A P U T XIX.

De Studio VIENNENSI.

Haud dubium est, VIENNÆ inde ab origine sua ludum aliquem literarium fuisse; quando vix ullus tam ignobilis pagus, qui ejusmodi juventutis suæ Præceptorem non alat.

Marchionum tamen, ac subinde Ducum cura ita liberales disciplinæ auctæ sunt, ut ipsi earum sibi Præfectum nominandum reservarent; ita testatur ALBERTUS I. in literis datis 1296.

Princeps Schola ad S. STEPHANI eo loco, quem hodie sacrorum Curionum domicilium ex parte occupat, patuit, ac etiamnum perdurat, sub ejus cura, cui Rectoris Scholæ ad S. STEPHANUM nomen est.

Scho-

Scholæ reliquæ, quarum aliqua prope S. MICHAEL-
LEM, alia in foro a Judæis dicto, alia in Xenodochio
Civico, aliæ aliis locis, huic subjectæ erant; quemad-
modum in Decreto ALBERTI III. legitur.

ANNO 1237. FRIDERICUS II. Imperat. VIENNÆ,
tanquam urbi, quam Imperio adscribebat, amplius aliquid
contribuit; in suis enim literis, datis mense Aprili, Do-
ctorum, seu Professorum, ac Facultatum mentionem
facit, sibi ac secuturis Imperatoribus supremum Scho-
larum Moderatorem constituendi jus reservat. Quid
autem, quæso, cæsarea autoritate opus ad creandum
Iudimagistrum? qui Doctorum gradus, quæ Facultatum
distinctarum classes in Pædagogis, aut privatis de trivio
scholis reperiuntur?

Sed neque dubitare fas est, an genuinæ sint hæc
FRIDERICI literæ; RUDOLPHUS enim Rex, ejusque
filius ALBERTUS, uterque VIENNÆ existens illas iis-
dem propemodum verbis confirmarunt: ac ille quidem
Anno 1278. VIII. Cal. Junii, hic autem festo S. JACOBI
anno 1282.

Verba ipsa, de quibus lis est, ex RUDOLPHI Cæ-
saris Privilegio exscribere placuit. Sunt autem hæc:
*Volumus etiam commode (lege commodo, prout ha-
bet Diploma FRIDERICI) studentium provideri, per
quod prudentia docetur in populis, & rudis ætas instruitur
puerorum: potestatem damus plenariam Magistro, qui
Wienne.*

Wienne per nos, vel successores nostros ad Scholarum regimen assumetur; ut alios sibi Doctores in facultatibus substituat, & de consilio prudentum virorum Civitatis ejusdem, si (lege qui, ut rursus habet Diploma Fridericianum) habeantur sufficientes, & idonei circa suorum studium Auditorum.

Observanda hic in rem nostram aliqua, verborumque vis ponderanda. *Prudentiam*, ait Imperator, doceri a *Doctoribus*, singulis in *facultatibus* constituendis: non itaque Grammaticæ solius tradendæ potestatem facit. Addit: *per nos vel successores nostros Magister assumetur, ad Scholarum regimen.* Id autem de schola unica, eaque hujusmodi, ut sunt in triviis, an dici ex vero potest? an scholarum ejusmodi, quamvis plurium Moderatorem constituendi cura e Romanorum Imperatorum dignitate esset?

Pergit RUDOLPHUS: supremo huic scholarum Magistro a se, vel successoribus suis creato potestatem fore, *alios sibi in facultatibus Doctores substituendi.* An vox ea (*facultatibus*) de solis Grammaticæ, ac Humanitatis artibus: an altera (*Doctores*) de Pædagogis accipi nisi absurde potest?

Sed & perperam geminam hanc vocem RUDOLPHI literis intrusam objectat TILLMEZIUS. Est enim nobis testis, omni fide dignus, Vir Clarissimus PHILIP. JACOB. LAMBACHERUS, urbi a secretis, Tabulario, & Biblio-

Bibliothecæ Præfectus, eam esse in apographo RUDOLPHI Regis Diplomate, quod cum cæteris monumentis insertum est Libro, quem Ferreum dicunt, Tabularii Civitatis; cui quidem Codici ex FRIDERICI Pulchri Imp. mandato sua ubique vis ac authoritas sancta esse debet. Rudolphini decreti verba, ut supra allata sunt, ipse ego legi non solum in libro Ferreo, sed & in Chronica Australi completa & antiquissima, quæ asservatur in Bibliotheca Collegii Neostadiensis S. J. Idem testatur Chronologia Diplomatica Universitatis VIENNENSIS, paucis abhinc annis edita.

Non diffiteor tamen ALBERTI I. Decretum, datum anno 1296. Dominica *Invocavit*, seu prima Quadragesimæ, quo Senatui VIENNENSI jus impertit, Rectorem constituendi literario ad S. STEPHANUM ludo, verbis uti paulo humilioribus, ac infra Academiæ dignitatem. Vide TILLMEZII conspectum Historiæ Univerf. Vienn. P. I. p. 3. Chronologiam item Diplomaticam ejusdem Universitatis. At fortassis amplius quid a FRIDERICO II. & RUDOLPHO I. Cæsare indultum est Urbi nostræ, tanquam Imperio adscriptæ, quod postmodum ALBERTUS Imperator, jamque AUSTRIÆ Dux, eidem ut sibi subditæ, nec multum antea seditiosæ indulgere non voluit, sed restringere.

Non obstant hæc literæ, quo minus STEYERERUS ipse, vel ante RUDOLPHUM IV. Artium, Philosophiæ
Notit. Vindob. Dd &

& Matheſeos diſciplinæ VIENNÆ a publicis Magiſtris traditas fuiſſe affirmet, productis in hanc rem ipſis Uniuerſitatis hujus Conditorum, RUDOLPHI IV. & ALBERTI III. literis, nec non novis eo tempore Uniuerſitatis ſtatutis. Unde factum, ut vel conſtituta jam VIENNÆ plena ſtudioꝝ Uniuerſitate, præter ludi Magiſtros alios, variis in urbis locis iuuentutem informantes, quatuor item Magiſtri alii, quorum unus Reſtor Scholæ ad S. STEPHANI, liberales artes, Philoſophiam, & Matheſim publice prælegere pergerent, atque, ut patet ex Decreto ALBERTI III. dato 1384, eas prælectiones porro continuare juberentur.

Ex quibus quid conſicitur aliud, quam a FRIDERICO II. Imp. prima Uniuerſitatis fundamenta jacta, & Academiam hic conſtitutam. Conditæ autem anno 1365. Uniuerſitatis, & inueſti anno 1384. Theologiſti ſtudii gloriam RUDOLPHO IV. & ALBERTO III. AUSTRIÆ Ducibus, nec non URBANIS V. & VI. ſummis Pontificibus lubentes impertimur.

